

L-ISFIDA TA' \$1M: 'JEKK IL-LIZAR TA' TURIN HU FALSIFIKAZZJONI, URI KIF SAR'

DAVID ROLFE

Espert dwar ir-relikwa meqjuma bhala l-Lizar tal-kefen ta' Kristu, jitlob lill-Mużew Brittaniku biex jappoggja r-riżultati tat-testijiet ikkontestati tieghu tad-dating tal-karbonju 14.

David Rolfe: 'Huma qalu li l-Lizar huwa prodott ta' falsarju medjevali, u jien nghid: sew, jekk dan il-falsarju seta' jaghmel dan, trid tkun kapaci taghmel int dan ukoll.'

Kienet wahda mill-ahbarijiet xjentifici l-aktar mistennija ta' kull zmien li poggiet id-dinja tal-fidi kontra d-dinja tal-hsieb taht il-lenti tal-midja. Ghalhekk meta t-testijiet l-aktar avvanzati tal-karbonju 14 sabu li l-Lizar ta' Turin kien falz, deher li kien l-ahhar kapitlu ghal relikwa li kienet meqjuma ghal sekli shah bhala d-drapp li fih kien imgezwer il-gisem ta' Kristu wara li dan tnizzel mis-salib, midluk bil-fwejjah skont l-uzu tal-Lhud u imgezwer fil-lizar migjub minn *Nikodemu*.

Izda ragel wiehed, David Rolfe, produttur tal-films, li d-dokumentarju tieghu THE SILENT WITNESS, kien il-kawza li l-Lizar rega' ha pubblicita' fiz-zminijiet moderni. Rolfe ikkonverta ghall-Kristjanezmu bhala rizultat tar-ricerka tieghu u ma kienx lest li jcedi ghal stqarrija li l-Lizar kien wiehed falz. Kien konvint li r-rizultat tal-karbonju li sar fis-sena 1988 taht id-direzzjoni tal-British Museum u l-Universita' ta' Oxford kien wiehed difettuz. Huwa jsostni li ghandu evidenza biex jipprova dan.

Fil-film *WHO CAN HE BE?* Rolfe jargumenta li skoperti godda fl-ahhar snin regghu fethu il-kwistjoni ta' l-awtencita' tieghu.

Tant hu konvint Rolfe li qed johrog sfida ta' miljun dollar lil British Museum. "Jekk temmnu li l-lizar huwa falsita' ta' zminijiet tan-nofs, nappellalkom biex tirrepetu l-ezercizzju u toholqu haga simili illum."

Ikompili l-isfida tieghu: " Ghax mill-evidenza kollha li rajt jekk din hija falsifikazzjoni hija l-aktar falsifikazzjoni ingenjuza fl-istorja. U ovvajment tmur lura kwazi 2000 sena ghal zmien ta' teknika ta' falsifikazzjoni ferm inqas sofistikata. Huma qalu li gie falsifikat minn imbruljun u jiena nghid li jekk dan il-falsarju seta' jaghmel dan, intom tistghu taghmlu dan ukoll. Hemm donazzjoni ta' miljun dollar ghall-fondi taghkom."

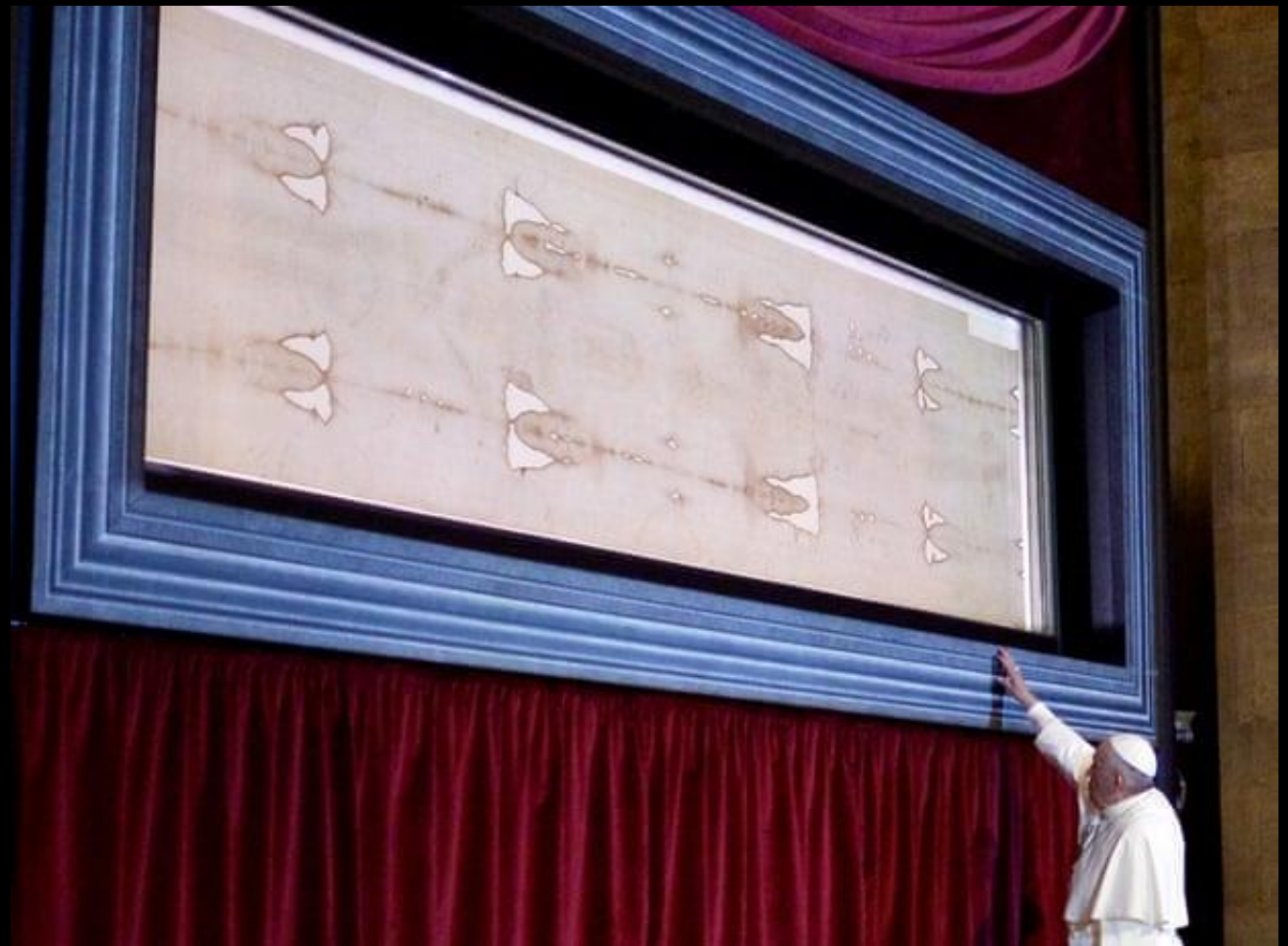
Skont il-grajjiet evangelici, kien meta skoprew il-lizar tad-difna mixhut fl-art tal-qabar li s-segwaci tieghu emmnu ghal l-ewwel darba li Kristu kien qam mill-imwiet. U matul is-sekli, dik il-bicca drapp kienet meqjuma bhala l-lizar tad-difna ta' Kristu.

Rolfe sar jaf bih madwar 45 sena ilu wara li ressaq talba ghal ideat biex jahdem dokumentarji u l-kittieb Ian Wilson li kien iverstiga il-Lizar ta' Turin li kien mizmum gewwa il-Katidral ta' Turin ghamel kuntatt mieghu. Rolfe ma kienx jemmen, imma sab l-istorja ta' l-Lizar affaxinanti. Id-dokumentarju li ghamel rebah il-premju Bafta tas-sena 1978 u bis-sahha ta' hekk gabha fid-dawl internazzjonalment.

“Il-programm tieghi f’ebda mument ma qal li huwa awtentiku, imma pogga mistoqsijiet kif l-immagini ta’ bniedem mislub sabet ruhha fuq id-drapp u l-provenjenza tad-drapp kienet taqbel mal-kronologija ta’ Kristu” jghid Rolfe.

L-aktar mument kommoventi ghalih kien meta wasal biex jiehu ritratti tal-Lizar twil 4 metri ghal l-ewwel darba u ra li x-xbieha ta’ wicc il-mejjet kienet ferm aktar evidenti fin-negattivi. “Kien kwazi bhallikieku kien inholoq ghal era fotografika,” qal Rolfe.

F’nofs is-snin tmenin, il-Vatikan, Sid il-Lizar, qabel fil-principju li jista’ jigi datat bl-uzu ta’ l-ahhar teknologija u

fada' dan il-kompitu f'idejn il-Muzew Brittaniku. Ftit snin wara, il-verdett ghamel aħbarijiet madwar id-dinja: id-drapp kien datat mis-seklu 13 jew 14, u ma setghetx possibbilment ikun awtentiku. Deher li r-relikwija kellha l-ġurnata tagħha.

Izda Rolfe, li issa ghandu 70 sena, kien determinat li tohrog il-verita' . "Gew miftiehma ħames protokolli [tal-ittestjar], iżda kollha ġew abbandunati," jgħid. Quddiem din il-pubblicita' dinjija, it-testijiet saru patata sħuna politika għall-British Museum. Il-kampjun li ntuza għat-testijiet, jargumenta Rolfe fil-film il-gdid tieghu, kien zghir wisq u mehud minn kantuniera fejn x'aktarx li kien imsewwi matul is-sekli.

Rofle jishaq li l-immagħni fuq id-drapp tidher li ġejja minn tifqigha massiva ta 'radjazzjoni, emessa fi frazzjoni ta' sekonda.

Meta nigu għall-carbon dating, huwa certament mhux wahdu li jiddubbita dwar kemm tista' toqghod fuqu.

Meta nigu għall-carbon dating, huwa certament mhux wahdu fix-xettiċizmu tiegħu. Barrie M Schwartz, fotografu li ddokumenta il-Lizar fl-1978, jgħid li "dubbjuż" tkun kelma tajba biex tiddeskrivi l-grajjiet tal-1988.

Illum hemm mill-inqas sitt artikoli xjentifici li jisfidaw ir-rizultati tad-dating tal-karbonju," jgħid Barrie M Schwartz. Fil-fehma tieghu l-partijiet involuti kienu mghagħla biex iwettqu x-xogħol, ghax riedu jgibu il-

carbon dating fuq il-mappa. Dawk it-testijiet ghamlu publicita' kbira lid-dar u llum jintuza hafna fl-arkeologija. Jiena Lhudi u ma ghandiex ziemel f'din it-tellieqa, imma sirt nemmen li hija d-drapp awtentiku tad-dfin ghax harist lejn ix-xjenza."

Il-British Museum huwa inqas lest li jinvolvi ruhu din id-darba. Kelliem ghall-British Museum qal: "Kull mistoqsija attwali dwar il-Lizar tkun l-ahjar li ssir lil dawk li bhalissa jiehdu hsiebu fil-kappella rjali tal-katidral ta' Turin."